

Februar 2012

Barnehagedagen 2012: Det beste til de minste!

20. mars arrangeres Barnehagedagen for åttende året på rad. Årets slagord er *Det beste til de minste*. Gjennom lokale aktiviteter og arrangement ønsker Utdanningsforbundet og Fagforbundet, som er initiativtakere til denne dagen, å synliggjøre hvordan vi kan gi barna i førskolealder det beste – her og nå og for deres videre liv.

Kvalitet har vært et sentralt tema i barnehageforskning de siste årene, og det er noen forhold som forskningen synes å være enige om at er avgjørende for god kvalitet.

Det er blant annet:

- voksentetthet /antall barn per voksen
- stabilt personale med kunnskap om:
 - barns behov og utvikling
 - barndommens egenverdi
 - barnehagens samfunnsmandat
 - lek, omsorg, læring og danning
 - samarbeid om barnets beste
- stabile barnegrupper som ikke er for store
- fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og utvikling
- godt og nært samarbeid med barnets foreldre.

Voksentetthet

I barnehagen legger vi vekt på å ha tid til hvert enkelt barn, og være åpne for uforutsette innspill og utspill. Det er i de små øyeblikkene vi ser de store begivenhetene i barnas liv. Det er viktig med nok voksne, slik at vi kan skape gode hverdager der vennskap etableres, gode læringsprosesser utvikles og lek kan få blomstre.

Forskning gir klare identifikasjoner på at antall barn per voksen har vesentlig betydning for kvaliteten. Studier viser blant annet at der det er mange barn per ansatt (definert som fem eller fler), viser barna økt apati, mer aggressiv adferd, dårligere utvikling av for eksempel språk, større forekomst av utrygg tilnærming og lavere sosial kompetanse, enn der det er færre barn per ansatt (Drugli 2010).

Stabilt og kompetent personale

Våre relasjoner til barna skal preges av nærhet, omsorg og tilknytning. Forskning viser at personalets evne til sensitiv og stimulerende omsorg er helt avgjørende for kvaliteten i barnehagen. For å kunne møte, oppfatte og forstå hvert enkelt barn og deres uttrykk, samt gi omsorg, støtte, veiledning og møte utfordringer som er tilpasset hver enkelt og barnegruppen som helhet, er det avgjørende at personalet har nok kunnskap. Her er det behov for både teoretisk kunnskap om barn, barndom og barnehagens samfunnsmandat i tillegg til kunnskap om det enkelte barn og dets vaner, interesser og reaksjonsmønster.

Det tar tid å opparbeide trygge og gode relasjoner. Et stabilt personale er avgjørende for at barna skal føle seg trygge i barnehagen og ha tillit til personalet. Spesielt gjelder dette de yngste barna. Gode arbeidsforhold og betingelser for de ansatte er viktig for å unngå mye gjennomtrekk. Det samme gjelder å arbeide for å redusere sykefravær og skape gode løsninger ved fravær.

Stabile barnegrupper som ikke er for store

I barnehagen er barna en del av et barnefellesskap. Gjennom lek, kommunikasjon og samspill i barnegruppen skaffer barna seg kunnskap om og forståelse for omverdenen. For at barna skal kunne utvikle seg og lære sammen med de andre i gruppen, er det viktig at de kjenner trygghet og tilhørighet. Personalet må jobbe for at det blir et godt miljø i barnegruppen hvor vennskap utvikles og alle innlemmes i fellesskapet. Forskning viser at for store barnegrupper kan være en utfordring med tanke på å gjennomføre både enkelte aktiviteter og å kunne se det enkelte barn. I en stor barnegruppe vil en voksen ikke ha et like godt helhetlig overblikk og mulighet til å gi hvert enkelt barn tilstrekkelig oppmerksomhet. Dette kan medføre at barn som trenger hjelp og støtte i leken, pasifiseres og blir stående utenfor fellesskapet.

Hvordan gruppene organiseres og størrelsen på dem avhenger av faktorer som barnas alder, kjønn, etnisitet/språklig og funksjonsevne. Forskning viser at det spesielt er de yngste barna, minoritetsspråklige barn og barn med nedsatt funksjonsevne som påvirkes negativt av store barnegrupper.

Fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og utvikling

Vi etterstreber et variert, trygt og utfordrende fysisk miljø både ute og inne. Forskning viser at det fysiske miljøet påvirker barnas mulighet til aktivitet, spesielt påpekes det at dette virker inn på barnas trygghet og tillit til egne evner. Det er blant annet viktig med tilstrekkelig areal samt «kriker og kroker» der stille lek og konsentrasjon kan finne sted.

Vi legger også vekt på at barna skal trives gjennom å skape et godt psykososialt miljø. I barnehagen møtes ulike individer og ulike kulturelle ytringer i respekt for det som er forskjellig. Barna preger selv miljøet. Sammen fyller barn og voksne hverdagen med glede, humor, kreativitet og omtanke for fellesskapet.

Godt og nært samarbeid med barnas foreldre

Foreldre og personale har et felles ansvar for barnas trivsel og utvikling. I barnehagen legger vi vekt på et nært og godt samarbeid med foreldrene, der vi får og gir informasjon om barnet. Foreldrene inviteres også til å medvirke til barnehagens planer og innhold. Forskning viser at en gjensidig og respektfull kommunikasjon mellom personale og foreldre har positiv effekt på barnets trivsel og utvikling. Det er derfor viktig å ha nok tid til foreldresamarbeid i barnehagen.

Fagforbundet og Utdanningsforbundet mener at implementering av rammeplanen nedprioriteres i en hektisk barnehagehverdag – der den mest kritiske faktoren er mangel på tid. Det peker vi blant annet på i et brev til Kunnskapsdepartementet 28. mai 2011, der vi viser til at personalet og kompetansen deres er det viktigste kvalitetskriteriet i barnehagen. Videre understreker vi at man må verdsette det kompetansemangfoldet som førskolelærere, andre pedagoger, barne- og ungdomsarbeidere og assistenter innehar. I brevet etterlyser forbundene blant annet:

- Et kompetanseløft for alle ansatte i barnehagen, herunder at det utarbeides en egen etter- og videreutdanningsstrategi for disse.
- Et mål om at alle ansatte skal ha kompetanse minst som barne- og ungdomsarbeider.
- En grunnbemanning på minst fire ansatte per barnegruppe hvorav to ansatte skal være førskolelærere. Det er et ønske om at minst to ansatte alltid skal være tilstede i barnegrupper på henholdsvis 7–9 barn under tre år, og 14–18 barn over tre år.

Det beste til de minste – det er kvalitet!